

Mis on porril sellega pistmist?

Ehk kuidas porno päriselu mõjutab

Selle töötoa eesmärk on anda noortele teadmised ja oskused mõistmaks pornograafia mõju päriselule, sealhulgas seksuaalsusele ja suhetele ning suhtuda sellesse teemasse teadlikumalt ja vastutustundlikumalt.

Õpiväljundid

- Omab paremaid teadmisi porno ja seksuaalsuse seostest.
- Mõistab, kuidas porno mõjutab arusaama seksist ja seksuaalsest.
- Mõistab, milline võib olla porno mõju tema enda arusaamadele ja ootustele seksiga seondult.
- Mõistab, et porno vaatamine võib tekitada erinevaid emotsionaalseid reaktsioone.
- Teab, et pornograafiline sisu ei pruugi anda õiget teavet seksi, sh ohutuse osas.
- Mõistab, et teistel võivad olla pornograafia ja seksi suhtes erinevad tunded ja kogemused.

Ettevalmistus

- Tööta läbi lisamaterjalides olev informatsioon, et oskaksid töötoa käigus paremini noorte küsimustele ja tõstatuvatele teemadele reageerida.
- Valmista ette suur paber vms, kuhu saab nähtavalt kirja panna tänase töötoa reeglid. See on oluline, et noored tunneksid, et viibivad vaimselt turvalises keskkonnas.
- Töötoaks on vaja "kontorinätsu" lehekeste seinale kinnitamiseks.
- Prindi välja ettevalmistava tegevuse leht koos põhjustega ning lõika need välja.
- Valmista ette Slidos (või mõnes teises keskkonnas) küsimus: "Mida tahad, et su sõber teaks?"

Oluline meeldetuletus läbiviijale!

Hoolimata sinu enda hinnangutest käsitlevate tulevate teemade osas on töötoa eesmärk olla teadmisi jagav ja avatud. On oluline noori mitte hukka mõista või maha teha ka siis kui nende hoiakud ja arvamused sinu omadest erinevad. Tugev vastandumine võib viia noore kaitsepositsiooni, mis takistab töötoa eesmärgi saavutamist. Välti isiklike kogemuste küsimist, julgusta noori rääkima üldiselt ja umbisikuliselt.

On täiesti mõisteta, et seksist ja pornost rääkimine võib tekitada ebamugavust nii sinus kui noortes. Sellisel juhul on hea mõte noortele ausalt öelda, et ka sul on pisut ebamugav, kuid teema on siiski oluline ning vajab käsitlemist.

Ebamugavuse põhjuseks võib vahel olla tunne justkui räägiksime oma isiklikest kogemustest. Kui noored küsivad isiklikke küsimusi, võib vastata, et iga inimese seksuaalelus toimuv on tema isiklik asi ning sinu seksuaalelu ei ole sobilik noortega arutada. Aga oled valmis rääkima teemadest üldisemalt.

Välti hinnangute andmist või reeglite sõnastamist selliste otsuste osas, mis ei tulene seadusest ning ei pane noort otsesesse ohtu. Nt ära kommenteeri seda, millal keegi peaks või ei peaks süütust kaotama jne. Rõhuta, et kõige tähtsam on inimese enda soov ja turvatunne ning mõlema partneri entusiastlik nõusolek.

Sissejuhatus (20 minutit)

Tutvusta ennast ja teemat lühidalt. Selgita, et selle töötoa eesmärk on mõista pornograafia mõju päriselule, seksuaalsusele ja suhetele. Rõhuta, et:

- Ebamugavus teema arutamisel on täiesti normaalne. See teema tekitab ebamugavust ka väga paljudele täiskasvanutele.
- Tegemist on turvalise ruumiga. Kiusamist ja mahategemist ei aktsepteerita.
- Ruumis räägitu ei lähe ruumist välja. Töötoas õpitut võib jagada, aga see, mida keegi enda või oma lähedaste kohta rääkis, jääb siia ruumi.

Paku noortele välja ka võimalus ise töötoa reegleid kokku leppida. Olulised kokkulepped pange kirja ja nähtavale kohale ruumis.

Seejärel palu noortel end paigutada ruumis vastavalt skaalale, kuivõrd nende teadmise ja omavahelise suhtluse põhjal väited tõele vastavad. Noored liiguvad ruumis vastavalt sellele, kas nõustuvad väga või ei nõustu üldse.

Väited:

Minu kaaslaste seas on porno vaatamine tavaline.

Minu kaaslaste seas räägitakse pornost ja seksist palju.

Ma tean kust saada usaldusväärseid vastuseid oma küsimustele seksi kohta.

Minu jaoks seks ja porno ebamugavad teemad.

Peale iga väidet küsi, kas keegi soovib oma seisukohta kommenteerida. Juhul kui osalejate seas on mõni jutukam noor, võid pöörduda tema poole ptse ja otse ja küsida: "Miks sa just selle koha valisid?" Juhul, kui keegi vastata ei soovi, võta ette järgmine väide.

Sissejuhatav arutelu (15 minutit)

Küsimus: "Miks inimesed seksivad?"

Kuskile ruumi hästi ligipääsetavasse kohta (nt lauale) on laotatud laiali lehekesed erinevate põhjustega (Lisa 1). Töötoas osalejate ülesandeks on minna ning panna nätsuga seinale kõik need, mis võiksid olla tõesed. Rõhuta, et siin ei küsita nende isiklikku arvamust ja põhjuseid, vaid inimeste kohta üldiselt.

Kui noored on veendunud, et nende meelest on kõik variandid seinal, loe need põhjused ette. Juhul kui lauale on jäänud veel variante, pane seinale ka kõik need, mis maha jäid ning selgita, et inimesed võivad seksida kõigil neil põhjustel, aga igaüks peaks otsustama ise, mis on tema põhjus seksimiseks või mitteseksimiseks.

Nüüd palu noortel endil pakkuda välja, mis põhjustel inimesed porno vastu huvi tunnevad. Taaskord, rõhuta, et siin ei küsita nende isiklikku arvamust ja põhjuseid, vaid inimeste kohta üldiselt.

Sisuosa (40 minutit)

Palu noortel istuda. Järgmist tegevust vii läbi suures ringis, sest väiksemas ringis arutelu on intiimsem ning võib olla noore jaoks ebamugav (eriti kui rühma satub keegi, kelle ees nende teemade kohustuslik arutamine on veelgi ebamugavam).

Näita ükshaaval ekraanilt juhtumeid (võid need printida ka paberile ja laiali jaotada) ning palu noortel neid analüüsida abiküsimustele toetudes.

Miks on noortel sellised hirmud ja arvamused? Mida peaksid noored neis olukordades tegema? Kas need arvamused ja hirmud vastavad tõele? Kust võiks leida abi ja infot nende teemade kohta?

Juhtum 1:

Robert avastas enda jaoks porno vaatamise. Alguses tundus see väga põnev ja huvitav, aga põnevusele lisaks on see temas viimasel ajal tekitanud ka natuke ebakindlust. Tema keha ja peenis ei näe välja üldse sellised nagu pornos olevatel meestel. Ta kardab, et tal on midagi viga.

Juhtum 2:

Irina ei ole kunagi varem kellegagi seksinud, aga pornot vaadates on ta teinud tähelepanekuid, kuidas naine seksis käituma peaks. Kui ta leiab oma esimese partneri ja temaga vahekorda astub, ei tundu pornos nähtud asjad enam sugugi mõnusad. Ta kardab, et tal on midagi viga.

Juhtum 3:

Paul tunneb, et ta ei tea piisavalt sellest, mismoodi seksimine päriselt käib. Ta otsustab vaadata pornot, et sealt seksimist õppida.

Juhtum 4:

Vahetunnis näitab Mirtel klassikaaslastele telefonist pornovideot ning itsitab selle üle. Kaaslased on sellest ehmunud ning tunnevad end ebamugavalt, Paul palub Mirtelil video kinni panna, Mirtel hakkab Pauli mõnitama, et kas ta on gei, et talle porno ei meeldi. Kuigi ka teised tunnevad end ebamugavalt, ei julge enam keegi Mirtelile midagi öelda.

Sisuosa (40 minutit)

Juhtum 5:

Mart guugeldab infot ühe pornonäitlejanna kohta, kes talle väga meeldib. Juhuslikult satub ta Youtube´ist nägema üht selle näitlejanna intervjuud, kus ta räägib, et tegelikult kõik tema videod lavastatud ning sellel pole päris seksiga mingit seost. Ka ütleb ta, et mitmed asjad, mida neis klippides nauditavatena näidatakse, ei meeldi talle tegelikult päriselt üldse. Mart on sellest ehmunud, sest arvas, et porno ongi päris seks.

Juhtum 6:

Meeli sattus nägema üht videoklippi, mis teda väga erutas. Aga pärast tundis Meeli end väga halvasti, sest päriselus ei tundnud talle videos nähtu meeldiv ega mugav. Meeli muretseb, et tal on vaimselt midagi viga.

Juhtum 7:

liris ja Mihkel on juba pikemat aega “käinud” ja paar korda ka seksinud. Viimasel korral proovis Mihkel lirisele ilma ette hoiatamata suuseksi teha, mis lirst ehmatas, kuid tüdruk ei julgenud selle kohta midagi öelda. Mihkel aga ei julgenud lirise käest enne luba küsida, sest see pole ju seksikas ega mehelik. Lisaks oli Mikhkil viimasel korral seksides natuke valus, kuid ta ei julgenud ka seda lirisele ütelda. Mõlemad tunnevad end halvasti.

Juhtum 8:

Mehisel on külas ta poiss-sõber Sander. Nad ameleavad tema toas pikalt ning Sander hakkab Mehisel riideid seljast võtma. Mehis puikleb selle peale vastu, kuid Sander ei lõpeta enne, kui Mehis vihastab ja toast välja läheb. Sander ei saa aru, mida ta valesti tegi, sest ka filmides ei küsi keegi enne seksi luba.

Kokkuvõte (10 minutit)

Kuva Slidos küsimus: “Mida tahad, et sinu sõber teaks?” ning palu noortel sellele individuaalselt vastata mõeldes oma väga heale ja armsale sõbrale, kellel võiks teemaga seoses küsimusi või muresid olla.

Lisamaterjalid

Seksuaaltervise ABC podcast

Seksuaalne sundkäitumine

Seksuaalsus ja meedia

Lisa 1

Põhjuste leht

Mul oli igav	See tekitab hea tunde	Tahtsin tähelepanu
Olin vihane	Tahtsin selle inimese üle kontolli saada	Üritasin varasemat suhet unustada
See lihtsalt juhtus	Tahtsin tunda end armastatuna	Tahtsin tunda end võimsana
Mulle tundus see "õige"	Tahtsin pärast tüli ära leppida	Tahtsin, et see inimene tunneks end hästi
Mind õhutati selleks	Olin uudishimulik	Tundsin end mässumeelsena
See oli põnev	Tahtsin tunda end hästi	Tahtsin olla lahke
Tahtsin väljendada oma armastust	Tahtsin pingeid maandada	Kartsin valmistuda pettumust
Tahtsin last saada	Mul puudus enesekontroll	Tahtsin temaga manipuleerida
Olin erutunud	Tundsin süüd	Tahtsin proovida uusi asju